

vernomen 'dass bei der Durchführung einer solchen Aktion jeder weitere Versuch rüstungswichtige Dinge in den Niederlanden zu erzeugen, aussichtslos wäre', in politiek opzicht zou men een toestand krijgen, 'der dem Aufbruch nahekommt', en ook uit de propaganda 'durch die Gegenseite' (de Londense radio-uitzendingen) zouden 'katastrophale Folgen' voortvloeien. Maar Seyss-Inquart had Goering toch ook iets aan te bieden: ten eerste zou hij de Nederlanders, oplopend naar het inkomen, een *Naturalabgabe* opleggen, vooral aan huisraad en linnengoed (daarbij zouden de goederen dus niet door Duitsers huis aan huis opgehaald worden); ten tweede zou hij bij de groot- en kleinhandel alle voorraden goederen in beslag nemen die voor de bombardementsslachtoffers in Duitsland nodig waren, en de lopende productie van die goederen zou geheel naar Duitsland gaan, 'wobei in den Niederlanden nur insofern der notwendigste Bedarf berücksichtigt wird, als dieser zur Aufrechterhaltung der Rüstungs- und kriegswichtigen Betriebe notwendig ist'; ten derde zou hij in Nederland waar zich al enkele duizenden vrouwen en kinderen uit gebombardeerde Duitse steden bevonden, in totaal ruimte zoeken voor honderdduizend bombardementsslachtoffers.

Zowaar, die voorstellen waren voor Goering aanvaardbaar; 'besonders' gold dat voor 'die dauernde Erfassung der laufenden Produktion ziviler Bedarfsartikel'.¹

Wat deed Seyss-Inquart in werkelijkheid?

Bij het feit dat slechts luttele tienduizenden Duitse bombardementsslachtoffers kwamen opdagen om in Nederland ondergebracht te worden, legde hij zich neer; op de *Naturalabgabe* kwam hij in het geheel niet terug (hij voorzag dat een verordening in die richting een slag in de lucht zou zijn), hij concentreerde zich op de twee andere punten: hij wilde de voorraden goederen die Goering zocht, bij de groot- en kleinhandel blokkeren en de industrie, voorzover zij die goederen nog vervaardigde, uitsluitend voor de export naar Duitsland laten werken – een denkbeeld dat spoedig in overeenstemming bleek te zijn met Speers richtlijn die wij in het begin van dit hoofdstuk memoreerden. Het blokkeren van de voorraden werd evenwel door Hirschfeld afgewezen en Seyss-Inquart drong toen niet verder aan, vermoedelijk op grond van de argumenten dat de annulering van de al aan het publiek uitgereikte aankoopvergunningen grote onrust zou wekken en dat het bovendien twijfelachtig was of de rijksbureaus en het bedrijfsleven medewerking zouden verlenen. Wat het voor Duitsland reserveren van de lopende en toekomstige productie betrof: hoewel Hirschfeld vond dat

¹ Telexbericht, 25 sept. 1943, van Goering aan Seyss-Inquart (a.v., 321-22).